

Te weinig vuiligheid

★★★☆☆

Gebeurtenis: theateervoorstelling 'Madame de Sade' van Yukio Mishima. **Door:** Toneelgroep Amsterdam. **Met:** Barry Atsma, Hugo Koolschijn, Alwin Pulinckx, Leon Voorberg, Eelco Smits, en Marieke Heebink. **Regie:** Krzysztof Warlikowski. **Scenografie & kostuumontwerp:** Malgorzata Szczesniak. **Gezien:** 8/3, Stadsschouwburg, Groningen. **Publiek:** 200.

Door Jos Visscher

Het is in de moderne toneelliteratuur geen onbekend figuur: iemand die niet opkomt, maar in de geest wel nadrukkelijk aanwezig is. In *Madame de Sade* van Yukio Mishima (1925-1970) heeft een aantal vrouwen het alleen maar over de beruchte markies, maar als hij tot slot voor de deur staat, is hij niet

gewenst. Ondertussen laat het vuur in hun harten en het verlangen naar alles wat verboden is. Maar de burgerlijke moraal verbiedt het.

De vrouwen worden door mannen gespeeld, en de boodschap is duidelijk: we hebben allemaal een andere kant. De vijf acteurs doen dat meesterlijk. Een gebaartje, een oogopslag: meer is er niet nodig om geloofwaardig te zijn. Hugo Koolschijn als de moeder van De Sade's echtgenote is al veel geroemd, maar hier staat toch vooral een hecht ensemble te schitteren. De enige actrice, Loes Heebink, speelt weliswaar een vrouw, maar dan wel een zwarte bediende. Ook weer die andere kant zeg maar, en meteen ook fungerend als koor.

De, in Polen althans, controversiële regisseur Krzysztof Warlikowski heeft een oog-

verblindend fraaie voorstelling gemaakt, met een intrigerend want reflecterend decor, met prachtig, strak gestileerd spel in een uitgekiende choreografie. Maar daar gaat het ook wringen. Bij zoveel moois denk je geen moment aan die duistere kanten van het stuk en van de personages, laat staan aan die van jezelf, en als dramaturge Dirkje Houtman het in het programmablade heeft over het feit dat 'vuiligheid en schoonheid hand in hand gaan', dan vraag je je af: welke vuiligheid? We hebben louter naar schoonheid zitten kijken. Die maakt deze voorstelling meer dan de moeite waard, dat zeker, maar het blijft wonderlijk: een controversiële regisseur en een stuk van een zo mogelijk nog controversiëlere auteur, en dan zoiets fraais afleveren. Daar klopt iets niet.